

UZASADNIENIE

(...) Bank (...) S.A. we W. (działający poprzednio jako Bank (...) S.A. we W.) wniósł o stwierdzenie nabycia spadku po A. W. i zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Wnioskodawca podał, że posiada wierzycelność wobec spadkodawcy wynikającą z umowy kredytu gotówkowego z 29 października 2014 r. Jako spadkobiercę ustawowego wskazał Gminę Z..

W dniu 30 kwietnia 2019 r. wpłynął wniosek P. B. o stwierdzenie nabycia spadku po A. W. na swoją rzecz wskazując, że oprócz niego wszyscy spadkobiercy ustawowi spadek odrzucili. Sprawa ta zarejestrowana pod sygn. akt I Ns 309/19, postanowieniem z 8 maja 2019 r. została połączona ze sprawą niniejszą.

Sąd Rejonowy w Zawierciu ustalił i zważył co następuje.

W dniu 9 czerwca 2016 r., zmarł A. W., mający ostatnie miejsce zwykłego pobytu w Z.. Zmarły pozostawił żonę E. W. oraz dzieci M. B. (1) i M. W. (1). E. W. oraz M. W. (2) spadek odrzuciły w dniu 25 listopada 2016 r. przed notariuszem w Z. M. T., natomiast M. W. (1) w dniu 29 listopada 2016 r. przed notariuszem w S. M. M..

M. W. (1) posiada troje małoletnich dzieci: P. W., F. W. i J. W. (1). Dwoje ostatnich zamieszkuje z ojcem w Niemczech. W ich imieniu rodzice M. W. (1) i M. W. (3) złożyli oświadczenie o odrzuceniu spadku po A. W.. Oświadczenie zostało złożone w dniu 4 maja 2017 r. w formie pisemnej z podpisami urzędowo poświadczonymi przez notariusza niemieckiego T. W. z F.. W imieniu P. W., oświadczenie o odrzuceniu spadku złożyła przed Sądem Rejonowym w Zawierciu w sprawie I Ns 1064/17 w dniu 9 maja 2018 r. matka J. Ż.. Oświadczenie to zostało złożone w oparciu o zgodę wyrażoną przez Sąd Rejonowy w Zawierciu z 19 czerwca 2017 r. sygn. akt III Nsm 325/17. Prawomocnym postanowieniem z 9 maja 2018 r. I Ns 1064/17, Sąd Rejonowy w Zawierciu zatwierdził uchylenie się przez przedstawicielkę ustawową małoletniej od skutków prawnych nie zachowania terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku i uznał, że złożyła ona skuteczne prawnie oświadczenie w imieniu P. W. o odrzuceniu spadku po A. W..

M. B. (1) ma dwoje pełnoletnich dzieci: M. B. (2) i P. B.. Oni w dniu 25 maja 2017 r. przed notariuszem w Z. M. T. złożyli stosowne oświadczenia, zgodnie z którymi M. B. (2), która nie ma dzieci, odrzuciła spadek po A. W., natomiast P. B. przyjął go z dobrodziejstwem inwentarza.

Spadkodawca więcej dzieci własnych nie miał, nikogo nie przysposobił. Testamentu nie zostawił. Żadne ze spadkobierców ustawowych nie zrzekało się po nim dziedziczenia.

/dowód: odpis skrócony aktu zgonu A. W. karta 6; odpis skrócony aktu urodzenia P. B. karta 6 akt I Ns 309/19; zapewnienie spadkowe P. B. karta 33; protokoły ze złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku z 25 listopada 2016 r. Rep A Nr 4233/2016 i 25 maja 2017 r. Rep A Nr 2182/2017 karta 7-8 akt I Ns 309/19; protokół ze złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku z 29 listopada 2016 r. Rep A Nr 10754/2016 karta 3 akt I Ns 1696/16; akta I Ns 1064/17 a w nich oświadczenie o odrzuceniu spadku oraz postanowienie o zatwierdzeniu uchylenia się od skutków niezachowania terminu; oświadczenie o odrzuceniu spadku z 4 maja 2017 r. karta 2-3 akt I Ns 420/17/

Zgodnie z art. 1025 § 1 kodeksu cywilnego, sąd na wniosek osoby mającej w tym interes stwierdza nabycie spadku przez spadkobiercę. Notariusz na zasadach określonych w przepisach odrębnych sporządza akt poświadczania dziedziczenia.

Stosownie do treści art. 926 § 1 i 2 k.c., powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu; dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą.

Jak ustalono powyżej, spadkodawca nie pozostawił testamentu, stąd w rozpoznawanej sprawie doszło do dziedziczenia ustawowego. W pierwszej kolejności powołane były z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku (art. 931 § 1 k.c.).

Jak ustalono żona spadkodawcy oraz jego dzieci skutecznie odrzucili spadek. Zgodnie z art. 1015 § 1 k.c., oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. Stosownie do treści art. 1020 k.c., spadkobierca, który spadek odrzucił, zostaje wyłączony od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku.

W konsekwencji należało sięgnąć po art. 931 § 2 k.c. Norma ta stanowi, że jeżeli dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada jego dzieciom w częściach równych. Przepis ten stosuje się odpowiednio do dalszych zstępnych.

Sąd ustalił, że dalsi zstępni spadkodawcy, oprócz P. B. także odrzucili spadek w ustawowym terminie. Co do małoletnich zstępnych M. W. (1) tj. F. W. i J. W. (2), ich rodzice dokonali tego w formie pisemnej z podpisem urzędowo poświadczonym przez niemieckiego notariusza. W ocenie Sądu forma ta była skuteczna prawnie. Należy zauważyć, że małoletni zamieszkują na terenie Niemiec a więc tam jest ich miejsce zwykłego pobytu. Po myśli art. 28 rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR (...) z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń, przyjmowania i wykonywania dokumentów urzędowych dotyczących dziedziczenia oraz w sprawie ustanowienia europejskiego poświadczenia spadkowego, oświadczenie m.in. o przyjęciu lub odrzuceniu spadku, jest ważne pod względem formy, w przypadku gdy odpowiada ono wymogom prawa państwa, w którym osoba składająca oświadczenie ma miejsce zwykłego pobytu. Odrzucenie spadku z podpisem poświadczonym notarialnie spełniło wymogi prawa niemieckiego (§ 1945 ust 1 (...) i § 129 ust 1 (...)). W takiej sytuacji, żadna legalizacja ani inne podobne formalności nie są wymagane w stosunku do dokumentów wydanych w państwie członkowskim zgodnie z niniejszym rozporządzeniem (art. 74 ww. rozporządzenia). Ponadto, zgodnie z niemieckim prawem rodzinnym, do odrzucenia spadku w imieniu małoletniego nie jest wymagane zezwolenie sądu rodzinnego, gdy dziecko powołane jest do dziedziczenia w wyniku odrzucenia spadku przez reprezentującego go rodzica i jeśli powołanie dziecka nie następowało obok rodzica, o czym stanowi § 1643 ust 2 zd 2 (...). Stosowanie w tym zakresie prawa niemieckiego wynika z art. 17 Konwencji o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci, sporządzona w H. w dniu 19 października 1996 r. w zw. z art. 56 p.p.m.

Jedynym spadkobiercą ustawowym pozostał P. B..

Wedle zasady wyrażonej w art. 520 § 1 k.p.c. koszty postępowania nieprocesowego nie podlegają rozliczeniu pomiędzy uczestnikami tego postępowania, lecz każdy z uczestników ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie. Reguła ta doznaje ograniczeń, jeżeli uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne (art. 520 § 2 k.p.c.), a także, gdy interesy uczestników są sprzeczne lub jeżeli uczestnik postępował niesumienne lub oczywiście niewłaściwie (art. 520 § 3 k.p.c.).

W orzecznictwie przyjmuje się, że w postępowaniu nieprocesowym interesy uczestników są sprzeczne np. w sprawach zasiedzenie czy o ustanowienie służebności; w sprawach tych powstaje wyraźna kontradycja co do oczekiwanego wyniku sprawy, gdyż wnioskodawca oczekuje uwzględnienia wniosku, a będący w opozycji uczestnik jego oddalenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 sierpnia 2011 r., II CZ 55/11 i z 5 grudnia 2012 r., I CZ 148/12).

W rozpoznawanej sprawie każdego z uczestników obciążają koszty jego czynności, której sam dokonał, jak i czynności podjętej w jego interesie. W okolicznościach niniejszej sprawy nie wynika, aby uczestnicy byli w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich były sprzeczne. Stąd wniosek o zasądzenie kosztów na rzecz wnioskodawcy należało oddalić.